

RAKAS

SUOMENTANUT
SAARA KURKELA

EDWARD

ANN

NAPOLITANO

WSOY

RAKAS EDWARD

SUOMENTANUT SAARA KURKELA

ANN NAPOLITANO

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ensimmäinen painos

Otteen George Eliotin *Middlemarch*-romaanista (s. 163) suomentanut Aune Tuomikoski.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Dear Edward

Copyright © 2020 Ann Napolitano

Originally published in the United States by The Dial Press,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC, New York.

Suomenkielinen laitos © Saara Kurkela ja WSOY 2025

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-51224-1

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@wsoy.fi

Dan Wildelle, kaikesta kiittäen

1

»Koska kuolema on varma mutta sen
ajankohta epävarma,
mikä on kaikkein tärkeintä?»

- PEMA CHÖDRÖN

12. kesäkuuta 2013

KELLO 7.45

NEWARKIN LENTOKENTTÄ KIILTELEE tuoreen remon-
tin jäljiltä. Turvatarkastusjonon jokaisessa mutkassa on ruukku-
kasveja estämässä matkustajia huomaamasta, miten pitkään he
vielä joutuvat odottamaan. Ihmiset nojailevat seiniin tai istuvat
laukkujensa päällä. Kaikki ovat heränneet ennen aamunkoittoa;
he huokailevat kovaäänisesti ja puhisevat uupumuksesta.

Jonon keulille päästyään Adlerin perhe latoo tietokoneensa
ja kenkensä muovikaukaloihin. Bruce Adler vetää vyön hou-
suistaan, käärii sen rullalle ja asettaa sen siististi harmaaseen
kaukaloon ruskeiden kävelykenkiensä viereen. Hänen poikansa
taas nakkaavat lenkkarinsa sokin sokin tietokoneiden ja lompa-
koiden päälle. Kengännauhat jäävät roikkumaan yhteisen kauka-
lon reunan yli, eikä Bruce voi olla työntämättä niitä sen sisään.

Iso, neliskulmainen kyltti heidän vieressään ohjeistaa: *Pane
tavarakaukaloon lompakot, avaimet, puhelimet, korut, sähkölaitteet,
tietokoneet, tabletit, metalliesineet, kengät, vyöt ja ruokatavarat. Heitä
pois juomat ja kielletyt esineet.*

Bruce ja Jane Adler kävelevät kaksitoistavuotiaan Eddie-
poikansa vieressä kohti läpivalaisulaitetta. Viisitoistavuotias
Jordan jättäytyy jälkeen, kunnes muu perhe on kävellyt lait-
teen läpi.

»En halua mennä tuosta», Jordan sanoo konetta valvovalle virkailijalle.

Virkailija vilkaisee häntä. »Anteeksi kuinka?»

Poika työntää kätensä taskuun ja sanoo: »Kieltäydyn läpivalaisusta.»

»Täällä on miespuolinen kieltäytyjä!» virkailija huutaa, ilmeisesti kaikille huoneessa olijoille.

»Mitä sinä hommaat, Jordan?» pojan isä kysyy portin toiselta puolelta.

Poika kohauttaa olkiaan. »Kuule iskä, tuo on koko kehon läpivalaiseva takaisinsirontalaite. Se on markkinoiden vaarallisin ja tehottomin turvaskanneri. Olen lukenut siitä, enkä aio mennä sen läpi.»

Bruce, joka on kymmenen metrin päässä ja tietää, ettei häntä päästetä kulkemaan takaisin laitteen läpi poikansa luo, sulkee suunsa. Hän ei tahdo Jordanin sanovan enää sanaakaan.

»Astu syrjään, olet tien tukkeena», virkailija käskee Jordania.

Poika tottelee, ja virkailija sanoo: »On kuule paljon helpompaa ja kivempaa kävellä laitteen läpi kuin joutua tuon tuolla seisovan kaverin ruumiintarkastukseen. Ne tarkastukset nimittäin ovat tosi perusteellisia, jos ymmärrät yskän.»

Poika pyyhkäisee hiukset otsaltaan. Viimeksi kuluneen vuoden aikana hän on kasvanut viisitoista senttiä ja on laiha kuin vinttikoiira. Kuten äidillä ja veljelläkin, hänellä on kihara tukka, joka kasvaa niin nopeasti, ettei hän saa sitä kuriin. Isän tukka on lyhyt ja valkoinen. Se muuttui valkoiseksi, kun Bruce oli kaksikymmentäseitsemän, samana vuonna kuin Jordan syntyi. Brucella on tapana osoittaa päätään ja sanoa pojalleen: *Katso, mitä teit minulle*. Poika on tietoinen siitä, että isä tuijottaa häntä parhaillaan tiiviisti, kuin yrittäisi ilman halki takoa häneen järkeä.

»Minulla on neljä syytä olla menemättä tuon koneen läpi. Haluatko kuulla ne?» Jordan kysyy.

Turvatarkastaja näyttää huvittuneelta. Hän ei ole ainoa, jonka huomio on keskittynyt poikaan; kaikki ympärillä seisovat matkustajat ovat pelkkänä korvana.

»Voi herranjumala», Bruce mutisee.

Eddie Adler työntää kätensä äidin käteen ensimmäistä kertaa ainakin vuoteen. Hän oli saanut mahanpuruja seuratessaan, kun vanhemmat valmistelivat tätä New Yorkista Los Angelesiin suuntautuvaa muuttoa, jota isä kutsui »suureksi mullistukseksi». Nyt hän tuntee kurinaa sisuskaluissaan ja miettii, onkohan lähellä vessaa. Hän sanoo: »Meidän olisi pitänyt pysyä yhdessä Jordanin kanssa.»

»Ei hänellä ole hätää», Jane sanoo yhtä paljon itselleen kuin pojalleen. Brucen katse on nauliutunut Jordaniin, mutta Jane ei kykene katsomaan. Sen sijaan hän keskittyy nauttimaan siitä, miltä oman lapsen käsi tuntuu hänen kädessään. Hän on kaivannut sitä. *Niin moni asia ratkeaisi, jos vain pitäisimme useammin toisiamme kädestä*, hän ajattelee.

Tarkastaja pullistaa rintaansa. »Anna tulla.»

Jordan kohottaa sormiaan valmiina laskemaan. »Ensinnäkin: haluan rajoittaa säteilyaltistustani. Toiseksi: en usko, että tämä teknologia ehkäisee terrorismia. Kolmanneksi: minusta on ällöä, että viranomaiset haluavat kuvata pallejani. Ja neljänneksi:» – Jordan pysähtyy vetämään henkeä – »minusta asento, johon ihmiset pakotetaan laitteessa, seisomaan kädet ojossa kuin ryöstön uhrin, on suunniteltu alistamaan ja nöyryyttämään.»

Turvatarkastaja ei enää hymyile. Hän vilkaisee ympärilleen. Hän ei ole varma, pitääkö poika häntä pilkkanaan.

Crispin Cox istuu pyörätuolissaan vähän matkan päässä ja odottaa, että turvatarkastajat tulisivat ottamaan pyörätuolista räjähdenäytteitä. Vanhus on käärmeissään. Etsiä nyt hänen tuolistaan räjähteitä! Jos keuhkoissa riittäisi puhtia, hän kieltäytyisi. Keneksi he häntä oikein luulevat? Ikään kuin ei riittäisi, että hän

joutuu istumaan tässä tuolissa ja matkustamaan sairaanhoitajan saattamana. Hän murahtaa: »Taputtele nyt se poika.»

Vanhus on käskyttänyt ihmisiä vuosikymmenten ajan, ja häntä on toteltu lähes poikkeuksetta. Hänen äänensävyensä murtaa tarkastajan epäröinnin kuin mustavöinen karateka puulevyn. Tarkastaja viittoo Jordanin toisen virkailijan luo, joka käsklee pojan levittää jalkansa ja käsivartensa. Jordanin perhe katsoo tyrmistyneenä, kun mies kuljettaa kovakouraisesti kättään pojan jalkojen välissä.

»Kuinka vanha olet?» virkailija kysyy vetäessään kumihanskojaan tiukemmalle.

»Viisitoista.»

Virkailijan ilme on nyrpeä. »Yleensä kakarat eivät ryhdy tällaiseen.»

»Ketkä sitten ryhtyvät?»

»Enimmäkseen hipit.» Mies miettii hetken. »Tai entiset hipit.»

Jordan pakottautuu pysymään paikallaan. Virkailija tunnustelee hänen farkkujensa vyötäröä, ja se kutittaa. »Ehkä minusta tulee isona hippi», Jordan sanoo.

»Valmista tuli, viisitoista», virkailija sanoo. »Alahan laputtaa.»

Jordan hymyilee liittyessään perheensä seuraan. Hän ottaa lenkkarinsa veljeltään. »Nyt menoksi, ettei myöhästytä lennolta», hän sanoo.

»Puhutaan tästä myöhemmin», Bruce sanoo.

Pojat kulkevat edellä käytävää pitkin. Tässä käytävässä on ikkunat, ja kaukana näkyvät New Yorkin pilvenpiirtäjät – ihmisten rakentamat teräs- ja lasivuoret, jotka lävistävät sinisen taivaan. Jane ja Bruce hakevat automaattisesti maisemasta kohdan, jossa kaksoistornit olivat, samoin kuin kieli etsiytyy aukkoon, josta on vedetty hammas. Heidän poikansa olivat tornien luhistuessa taaperoikäisiä ja he hyväksyvät kaupungin siluetin sellaisenaan.

»Eddie», Jordan sanoo, ja pojat vilkaisevat toisiaan.

Veljekset osaavat lukea toisiaan vaivatta. Heidän vanhempansa hämmästyvät usein huomattessaan, että pojat ovat käyneet kokonaisen keskustelun ja tehneet päätöksen täysin sanattomasti. He ovat aina toimineet yhtenä yksikkönä ja tehneet kaiken yhdessä. Viimeksi kuluneen vuoden aikana Jordan on kuitenkin alkanut itsenäistyä. Nyt hän sanoo veljensä nimen tavalla, joka merkitsee: *Olen vielä tässä. Tulen aina takaisin.*

Eddie mottaa veljeään käsivarteen ja juoksee tämän edelle.

Jane kävelee varovasti eteenpäin. Hänen sivullaan roikkuva käsi, josta kuopus juuri päästi irti, tuntuu kihelmöivän.

Portilla joudutaan taas odottelemaan. Linda Stollen, kokonaan valkoisiin pukeutunut nuori nainen, kiiruhtaa apteekkiin. Hänen kämmentensä hikoilevat ja sydän pamppailee kuin etsien ulospääsyä. Hänen lentonsa saapui Chicagosta keskiyöllä, ja sen jälkeiset tunnit hän on torkkunut penkillä istuallaan puristaen käsilaukkuun rintaansa vasten. Hän oli varannut halvimman mahdollisimman lennon – ja joutunut siksi koukkaamaan Newarkin kautta – ja ilmoittanut isälleen matkalla lentokentälle, ettei enää koskaan pyytäisi tältä rahaa. Isä oli purskahtanut röhönauruun ja läimäyttänyt polveaan kuin Linda olisi juuri murjaissut ratkiriemukkaan vitsin. Mutta Linda oli tosissaan. Tällä hetkellä hän tietää kaksi asiaa: ensinnäkään hän ei koskaan palaa Indianaan ja toisekseen hän ei enää koskaan pyydä mitään isältään eikä tämän kolmannelta vaimolta.

Tämä on Lindan toinen apteekkikäynti vuorokauden sisällä. Hän työntää käden laukkuunsa ja hipaisee South Bendissä ostamansa raskaustestin käärettä. Tällä kertaa hän valitsee juorulehden, pussillisen suklaamakeisia sekä kevytlimsan ja vie ne kassalle.

Crispin Cox kuorsaa pyörätuolissaan. Hänen riutunut ruumiinsa muistuttaa luusta ja nahasta taiteltua origamia. Välillä hänen sormensa lepattavat kuin lentoon pyrkivät pikkulinnut.

Hänen sairaanhoitajansa, tuuheakulmainen keski-ikäinen nainen, istuu läheisellä tuolilla ja viilaa kynsiään.

Jane ja Bruce istuvat vierekkäin lentoaseman sinisissä tuoleissa ja riitelevät, vaikkei kukaan heidän ympärillään osaisi epäillä sitä. Heidän ilmeensä pysyvät tyyninä ja äänet vaimeina. Heidän poikansa kutsuvat tätä vanhempiansa riitelytyyliä nimellä »tehostettu valmiustila» eivätkä huolestu siitä. Vanhemmat kinastelevat, mutta kyse on enemmän keskustelusta kuin taistelusta. Kiista on kädenojennus, ei isku.

Bruce sanoo: »Tuo oli vaarallinen tilanne.»

Jane pudistaa hieman päätään. »Jordan on alaikäinen. Ei hänelle olisi tehty mitään. Hän toimi oikeuksiensa puitteissa.»

»Nyt sinä olet naiivi. Jordan soitti suutaan, eikä sellaista tässä maassa katsota hyvällä, vaikka perustuslaissa mitä sanottaisiin.»

»Itse opetit hänet puuttumaan epäkohtiin», Jane sanoo.

Bruceen huulet tiukkenevat. Hän haluaisi väittää vastaan muttei voi. Hän opettaa poikia kotikoulussa ja on aina korostanut opetuksessaan kriittistä ajattelua. Vastikään hän muistaa paasanneensa siitä, miten tärkeää on kyseenalaistaa sääntöjä. *Kyseenalaistakaa kaikki*, hän oli sanonut. *Ihan kaikki*. Hän oli vatvonut viikkokaudet sitä, millaisia typeryksiä Columbian yliopiston tärkeilijät olivat, kun jättivät tarjoamatta hänelle virkaa vain siksi, ettei hän käynyt heidän cocktailkutsuillaan. Hän oli kysynyt laitoksen johtajalta: *Miten hitossa viinanhuuruinen sanailu liittyy matematiikkaan?* Bruce haluaa, että myös hänen poikansa kyseenalaistavat tärkeilijöitä, mutta ei vielä. Hänen olisi pitänyt muokata julistuksensa muotoon *Kyseenalaistakaa kaikki sitten, kun olette aikuisia ja täysivaltaisia ja asutte omillanne eikä minun tarvitse katsoa sydän syrjällään*.

»Katso tuota naista», Jane sanoo. »Hänen hameensa helmaan on ommeltu pieniä kelloja. Voitko kuvitella pitäväsi vaatetta, joka helisee aina kun liikut?» Hän pudistaa päätään muka pilkallisesti mutta huomaakin tuntevansa ihailua. Jane kuvittelee kävelevänsä

pikkutiukujen kilinän ympäröimänä. Kuvittelee, miten hän helkyisi ja herättäisi huomiota jokaisella askeleella. Ajatus saa hänet punastumaan. Hänellä on yllään neuletakki, jota hän mielessään kutsuu kirjoitusneuleekseen. Aamulla hän oli valinnut vaatteensa mukavuuden perusteella. Milläköhän perusteella tuo nainen valitsi vaatteensa?

Pelko ja häpeä, jotka turvaskannerin luona olivat humahtaneet Brucen kehon läpi, alkavat hälvetä. Hän hieroo ohimoitaan ja lähettää taivaaseen juutalais-ateistisen kiitosrukouksen siitä hyvästä, ettei häneen iskenyt sellainen päänsärky, joka saa kallon kaikki kaksikymmentäkaksi luuta jyskyttämään. Bruce oli tuhahnut lääkärin kysyessä, tiesikö hän, mistä hänen migreeninsä johtuivat. Vastaus oli ilmiselvä: hänen pojistaan tietenkään. Bruce-elle isyys on sarja toisiaan seuraavia kauhun väristyksiä. Poikien ollessa pieniä Janella oli tapana sanoa, että Bruce kantoi heitä kuin he olisivat räjähtämättömiä kranaatteja. Niin he Brucea mielestä olivatkin, ja ovat edelleen. Tärkein syy siihen, että hän suostui muuttamaan Los Angelesiin, on elokuvayhtiön heille vuokraama talo, jossa on oma piha. Tuolle aidatulle alueelle hän aikoo käsi-kranaattinsa sijoittaa, ja jos he haluavat käydä jossain, he joutuvat pyytämään häneltä kyttä. New Yorkissa heidän ei tarvinnut kuin astua hissiin ja häipyä.

Bruce vilkaisee taas poikiaan. Pienenä itsenäisyyden osoitukseksi he ovat asettuneet huoneen vastapuolelle lukemaan. Kuopus vilkaisee samaan aikaan isäänsä. Myös Eddie on murehtija. He katsovat toisiaan, kaksi eri versiota samoista kasvoista. Bruce pakottautuu hymyilemään leveästi houkutelukseen hymyn myös poikansa kasvoille. Äkkiä häneen iskee voimakas tarve päästä näkemään Eddie tyytyväisenä.

Kilisevähameinen nainen kävelee isän ja pojan välistä katkaisten heidän yhteytensä. Hänen tiukunsa helähtävät joka askeleella. Nainen on pitkä, tukevarakenteinen ja filippiiniläistäustainen.

Hänellä on mustassa tukassaan koristeena pikkuruisia helmiä. Hän laulaa itsekseen. Sanat kuuluvat vaimeina, mutta hän sirotelee niitä ympäri odotusaulaa kuin kukan terälehtiä: *kunnia, armo, halleluja, rakkaus*.

Ikkunan vieressä selkä huoneeseen päin seisoo univormupukui-
nen musta sotilas. Hän on 196 senttiä pitkä ja leveä kuin kaappi. Benjamin Stillman vie tilaa isossakin huoneessa. Hän kuuntelee laulajaa, ja naisen ääni tuo hänen mieleensä isoäidin. Hän tietää, että isoäidin katse lävistää hänet kuin läpivalaisulaite heti osuessaan häneen Los Angelesin lentokentällä. Isoäiti näkee, miten Benjamin ja Gavinin riita eteni; hän näkee luodin, joka kaksi viikkoa myöhemmin puhkaisi Benjaminin kyljen, sekä avanpussin, joka nyt peittää luodin tekemän reiän. Benjamin on harjaantunut keksimään verukkeita ja on koko ikänsä salaillut tosiasioita kaikilta – mukaan lukien itseltään – mutta isoäidin edessä hän takuulla paljastuu. Juuri tällä hetkellä laulunkatkelmat kuitenkin tuovat hänelle lohtua.

Lentoyhtiön naispuolinen työntekijä astelee keinuen mikrofonin kädessään odotusaulan suuhun. Hän jää seisomaan lantio sivulle työnnettynä. Muilla kenttävirkeilijöillä työasu näyttää joko liian väljältä tai liian tiukalta, mutta hänelle se istuu kuin räätälöitynä. Hänen hiuksensa on kammattu sileäksi nutturaksi, ja huulilla on kiiltävää punaa.

Mark Lasso, joka on juuri viestitellyt liikekumppanilleen ohjeita, katsoo ylös. Hän on kolmekymmentäkaksivuotias, ja viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana *Forbes*-lehti on julkaissut hänestä kaksi henkilökuvaa. Hänellä on veistoksellinen leuka, siniset silmät, joiden luontaisin ilme on vihainen tuijotus, ja geelillä muotoiltu lyhyt tukka. Hänen pukunsa väri on hillitty mutta kalliin oloinen himmeänharmaa. Mark silmäilee naista ja tuntee, miten hänen aivonsa alkavat eilisillan whiskey sourien jäljiltä pyöriä siipirattaan tavoin. Hän ryhdistäytyy tuolissaan ja suuntaa virkailijaan koko huomionsa.

»Hyvät naiset ja herrat», nainen sanoo, »tervetuloa lennolle 2977 Los Angelesiin. Olemme valmiina aloittamaan koneeseen nousun.»

Kone on Airbus A321, valkoinen valas, jonka kyljessä on sininen viiva. Siinä on 187 matkustajapaikkaa, jotka on sijoitettu keskuskäytävän molemmin puolin. Business-luokassa kummallakin puolella käytävää on kaksi väljää paikkaa, turistiluokassa puolestaan kolme istuinta. Lento on myyty viimeistä paikkaa myöten.

Matkustajat kävelevät koneeseen hitaana jonona. Heidän polviaan vasten tömähcelevät pikkulaukut on täytetty tavaroilla, jotka ovat liian arvokkaita tai tärkeitä ruumaan. Ensimmäinen asia, jonka he koneeseen astuessaan huomaavat, on lämpötila. Sisällä on viileää kuin lihakylmiössä, ja tuuletusventtiileistä kuuluu katkeamaton, tuomitseva suhina. Paljaat käsivarret ovat pian kananlihalla, ja niiden peitoksi vedetään kiireesti pitkähihaista.

Crispinin hoitaja häirii hänen ympärillään, kun hän siirtyi pyörätuolista business-luokan istumapaikalle. Hän on nyt hereillä ja tavattoman ärtynyt. Yksi sairastamisen ikävimmistä puolista on, että se antaa ihmisille – joillekin hemmetin ventovieraille – luvan koskea häntä. Hoitaja kumartuu ja tarttuu hänen reiteensä korjatakseksi hänen asentoaan. *Hänen* reiteensä! Aikoinaan Crispinin jalat harppoivat pörssisalien halki, tamppasivat kerhon squashkenttää ja höyläsivät mustia rinteitä Jackson Hole -hiihtokeskudessa. Nyt nainen, jota hän pitää enintään keskinkertaisuutena, luulee voivansa tarttua niihin. Crispin huitaisee naisen kauemmas. »Kyllä minä saan perseeni penkkiin ilman apuakin», hän sanoo.

Benjamin astuu koneeseen pää painuksissa. New Yorkiin hän lensi armeijan lentokoneella, joten tämä on hänen ensimmäinen siviililentonsa yli vuoteen. Hän kuitenkin tietää, mitä odottaa, ja hänen olonsa on tukala. Vuonna 2002 hänet olisi automaattisesti siirretty turistiluokasta business-luokkaan ja koko kone olisi puhjennut

aploideihin hänet nähdessään. Nyt yksi matkustaja alkaa taputtaa, ja mukaan liittyy toinen ja sitten vielä muutama. Taputukset hyppi-
vät kuin kivi järven poikki osuen siellä täällä pintaan, kunnes uppoa-
vat mustan pinnan alle hiljaisuuteen. Niiden ääni, niin kauan kuin
sitä kestää, on varovainen ja sävyltään hieman vaivautunut. »Kiitos
palveluksestasi», nuori nainen kuiskaa. Benjamin nostaa kätensä
sotilastervehdykseen ja istuu paikalleen turistiluokassa.

Adlerien perhe hajaantuu oven lähellä. Jane vilkuttaa pojilleen
ja miehelleen, vaikka he ovat ihan hänen edessään, ja kiiruhtaa
sitten hartiat kyyryssä business-luokkaan. Bruce katsoo hetken
vaimonsa jälkeen ja paimentaa sitten Jordanin ja Eddien honte-
loine raajoineen lentokoneen takaosaan. Hän vilkuilee heidän
ohittamiensa penkkirivien numeroita ja laskee, että he istuvat
kahdenkymmenenyhdeksän rivin päässä Janesta, joka aiemmin
lupasi vaihtaa lippunsa turistiluokkaan päästäkseen heidän vie-
reensä. Bruce on pikkuhiljaa tajunnut, ettei Janen lupauksilla juuri
ole merkitystä, kun kyse on hänen työstään. Silti Bruce päättää
joka kerran uskoa häntä – ja päättää niin ollen pettyä.

»Mikä rivi, iskä?» Eddie kysyy.

»Kolmekymmentäyksi.»

Matkustajat purkavat laukuistaan kirjoja ja pikkupurtavaa ja
sullovat niitä edessään oleviin istuintaskuihin. Lentokoneen
takaosa tuoksuu intialaiselta ruualta. Kotikokit, mukaan lukien
Bruce, nuuskivat ilmaa ja ajattelevat: *juustokuminaa*. Jordan ja
Eddie riitelevät siitä, kumpi pääsee ikkunapaikalle – heidän isänsä
on varannut käytäväpaikan, koska tarvitsee jalkatilaa – kunnes
isovelji huomaa, että he estävät muita matkustajia pääsemästä
paikoilleen, ja antaa äkisti periksi. Jordan katuu tätä kypsää tekoa
heti istuuduttuaan, sillä nyt hän on loukussa isän ja veljen välissä.
Se riemu, jota hän oli kokenut ruumiintarkastuksessa, se *voiman
tunne*, on sammunut. Parin minuutin ajan hän oli tuntenut itsensä
täysivaltaiseksi aikuiseksi. Nyt hän tuntee itsensä syöttötuoliin

vyötetyksi tyhmäksi kakaraksi. Jordan päättää olla rangautukseksi puhumatta Eddielle ainakaan tuntiin.

»Iskä», Eddie sanoo, »onko kaikki meidän tavarat valmiina uudessa kodissa, kun päästään perille?»

Bruce miettii, mistä tavaroista Eddie on huolissaan: säkkituulistaan, pianonuoteistaan vai norsupehmolelusta, jonka hän vieläkin toisinaan ottaa mukaan sänkyyn? Hänen poikansa ovat asuneet New Yorkin -asunnossa koko ikänsä. Nyt asunto on vuokralla, ja jos Jane menestyy ja he päättävät jäädä länsirannikolle, se pannaan myyntiin. »Muuttolaatikot tulevat ensi viikolla», Bruce sanoo. »Mutta talo on kalustettu, niin että me pärjätään kyllä siihen asti.»

Eddie, joka näyttää kahtatoista ikävuottaan nuoremmalta, nyökkää kasvot kohti vieressään olevaa soikeaa ikkunaa. Hänen sormenpänsä painautuvat läpinäkyvää muovia vasten.

Linda Stollen hytisee valkoisissa farkuissaan ja ohuessa paidassaan. Uskomatonta kyllä, hänen oikealla puolellaan istuva nainen näyttää jo nukahtaneen. Nainen on peittänyt kasvonsa sinisellä huivilla ja nojaa ikkunaan. Linda kaivelee istuintaskua toivoen löytävänsä sieltä lentoyhtiön maksuttoman huovan, kun kilisevään hameeseen pukeutunut nainen astuu hänen penkkiriviinsä. Nainen on niin iso, että käytäväpaikalle istuessaan hän pursuu käsinojan yli Lindan henkilökohtaiseen tilaan.

»Huomenta, kultaseni», nainen sanoo. »Minä olen Florida.»

Linda painaa kyynänpänsä kylkiä vasten välttääkseen koskemasta naiseen. »Ai niin kuin se osavaltio?» hän kysyy.

»Ei niin kuin se osavaltio. Minä olen se osavaltio. Olen Florida.»

Voi hyvä jumala, Linda ajattelee. Lento kestää kuusi tuntia. Joudun teeskentelemään nukkuvaan koko matkan ajan.

»Mikä sinun nimesi on, kultaseni?»

Linda epäröi. Tässäpä odottamaton tilaisuus esitellä hänen uusi persoonansa. Kaliforniassa hän näet aikoo ryhtyä *Belindaksi*.

Nimenmuutos on osa uutta alkua: entistä ehompaa minää, jolla on entistä ehompi nimi. Belinda olisi kiehtova nainen, joka säteilee itseluottamusta. Linda taas on epävarma kotirouva paksuine nilkkoineen. Linda pyöräyttää kieltään suussa valmistautuakseen. *Be-lin-da*. Mutta nuo kolme tavua juuttuvat hänen kurkkuunsa. Hän yskähtää ja kuulee sanovansa: »Olen menossa naimisiin. Matkustan Kaliforniaan, jotta poikaystäväni voi kosia minua. Hän on siis aikeissa kosia.»

»Vai niin», Florida sanoo lempeällä äänellä. »Jopas jotain.»

»Niin, onhan se aikamoista», Linda sanoo. Nyt hän huomaa, miten väsynyt hän on ja miten vähän nukkui edellisyönä. Sana *aikamoista* kuulostaa naurettavalta hänen sanomanaan. Hän miettii, onko ikinä käyttänyt sitä missään lauseessa.

Florida kumartuu järjestelemään jättimäisen laukkunsa sisältöä. »Minulla on takanani kourallinen avioliittoja», hän sanoo. »Ehkä enemmänkin kuin kourallinen.»

Lindan isä on ollut naimisissa kolme kertaa ja äiti kaksi kertaa. Kourallinen avioliittoja kuulostaa Lindasta järkeenkäyvältä, vaikka itse hän aikoo mennä naimisiin vain kerran. Hän aikoo olla erilainen kuin kukaan Stollenin sukulinjassa. Olla parempi.

»Jos sinulle tulee nälkä, kultaseni, niin minulla on runsaasti syötävää. En suostu koskemaan siihen ällöttävään lentokoneruokaan. Jos sitä edes voi ruuaksi kutsua», Florida sanoo.

Lindan maha murisee. Milloin hän viimeksi söi kunnan aterian? Eilenkö? Hän tuijottaa suklaamakeispussia, joka kurkistaa yksinäisenä istuintaskusta. Hän sieppaa pussin käteensä niin nopeasti, että itsekin yllättyy, repäisee sen auki ja kaataa suklaata suuhunsa.

»Et sanonut vielä nimeäsi», Florida sanoo.

Linda lopettaa hetkeksi pureskelun. »Linda», hän sanoo.

Lentoemäntä – sama nainen, joka portilla toivotti heidät tervehdyskanteleeksi – käyskentelee keskikäytävällä tarkastaen matkatavara-hyllyjä ja turvavöitä. Hän liikkuu kuin sisäisen ääniraidan tahtiin:

hidastaa välillä vauhtia, hymyilee ja vaihtaa sitten taas tempoa. Sekä miehet että naiset jäävät katsomaan häntä, sillä tuo keinuva kävely on magneettista. Lentoemäntä on selvästi tottunut saamaan huomiota. Hän näyttää kieltään äitinsä sylissä istuvalle vauvalle ja saa lapsen jokeltamaan. Benjamin Stillmanin käytäväpaikan kohdalla hän pysähtyy ja kumartuu kuiskaamaan sotilaan korvaan: »Minulle on kerrottu terveysongelmastasi, koska toimin tämän lennon purse-rina. Jos tarvitset lennon aikana apua, sinun tarvitsee vain pyytää.»

Sotilas hätkähtää; hän oli vaipunut tuijottamaan ikkunasta horisontissa näkyviä harmaan eri sävyjä. Lentokoneita ja kiitoratoja, etäällä näkyvää kaupungin rosoista siluettia, moottoritietä ja sillä kiitaviä autoja. Benjamin kohtaa lentoemännän katseen ja tajuaa samalla vältelleensä kaikkea katsekontaktia päiväkausia, ehkä jopa viikkokausia. Naisen silmät ovat hunajanväriset, ja niiden syvyysiin on miellyttävää katsoa. Benjamin nyökkää häkeltyneenä ja pakottautuu siirtämään katseensa. »Kiitos», hän sanoo.

Business-luokassa Mark Lassio on järjestellyt oman reviirinsä pikkutarkasti. Kannettava tietokone, jännitysromaani ja vesipullo ovat istuintaskussa. Puhelin on hänen kädessään, ja kengät on riisuttu ja työnnetty istuimen alle. Markin salkussa, joka on lappeellaan matkatavarahyllyllä, on työpapereita, hänen kolme parasta kynäänsä, kofeiinitabletteja ja pussillinen manteleita. Hän on matkalla Kaliforniaan viemään maaliin isoa kauppaa, jota on valmistellut jo kuukausia. Hän vilkaisee olkansa yli yrittäen näyttää rennolta. Rentous ei tosin koskaan ole kuulunut hänen vahvuuksiinsa. Hän on mies, joka on parhaimmillaan kolmentuhannen dollarin puvussa. Hän tuijottaa business-luokan ja turistiluokan erottavaa verhoa samalla kiihkeydellä, jolla suhtautuu treenaukseen, romanttisiin päivällisiin ja myyntiesityksiin. Toimistolla hänen lempinimensä on Moukari.

Lentoemäntä herättää Markin huomion ilmeisistä syistä, mutta naisessa viehättää muikin kuin pelkkä kauneus. Hän on

siinä taianomaisessa, kimmeltävässä iässä – Mark arvioi hänet noin 27-vuotiaaksi – jossa naisilla on toinen jalka nuoruudessa ja toinen aikuisuudessa. Yhden kukkean, loputtoman hetken ajan he jotenkin onnistuvat olemaan yhtä aikaa sekä sileäihoisia kuusi-toistavuotiaita että kokeneita nelikymppisiä. Ja juuri tämä nainen suorastaan sykkii elämää. Mark ei ole pitkään aikaan, ei ehkä koskaan, nähnyt ihmistä, joka olisi niin täynnä soluja ja geenejä ja *biologiaa*. Naisella on sisällään samaa tavaraa kuin muillakin, mutta nupit käännettyinä kaakkoon.

Kun lentoemäntä viimein astuu business-luokan puolelle, Markin tekee mieli avata turvavyönsä solki, tarttua naisen vasempaan käteen, kietoa toinen käsivarsi tämän vyötäisille ja ryhtyä salsaamaan. Mark ei tosin osaa tanssia salsaa, mutta eiköhän asia korjaantuisi, kunhan hän pääsisi likelle lentoemäntää. Nainen on lihaksi tullut Broadway-musikaali, kun taas Mark tajuaa äkkiä käyvänsä tällä hetkellä pelkkien alkoholihöyryjen ja suolarinkeleiden voimalla. Äkisti lannistuneena hän katsoo käsiinsä. Ajatus siitä, että hän tarttuisi lentoemäntää vyötäröstä ja veisi tämän tanssiin ei tunnu hänestä mahdottomalta. Hän on tehnyt vastaavia temppuja aiemminkin; hänen terapeuttinsa kutsuu niitä »kohtauksiksi». Mutta nyt kohtauksia ei ole ollut moneen kuukauteen, ja hän on luvannut jättää ne taakseen.

Kun Mark taas katsoo ylös, lentoemäntä seisoo lentokoneen etuosassa valmiina lukemaan turvaohjeet. Monet matkustajista nojautuvat käytävän puolelle vain pitääkseen naisen näkökentäsään ja huomaavat ihmeekseen kuuntelevansa ohjeita keskittyneesti ensi kertaa vuosiin.

Veronican ääni kaartaa ilman halki: »Hyvät naiset ja herrat, nimeni on Veronica, ja toimin tämän lennon purserina. Minut tavoittaa business-luokasta, ja kollegani Ellen ja Luis vastaavat turistiluokasta.» Veronica osoittaa valjumpaa versiota itsestään (vaaleamman ruskeat hiukset ja kalpeampi iho) sekä kaljua,

lyhyenlääntää miestä. »Kapteenin ja koko miehistön puolesta tervetuloa lennolle. Pyydämme teitä tarkistamaan, että istuinten selkänojat ja tarjottimet on nostettu pystyasentoon. Myös kaikki elektroniset laitteet on nyt sammutettava. Kiitämme avusta.»

Mark sammuttaa tottelevaisesti puhelimensa. Yleensä hän vain työntää sen taskuunsa. Hän tuntee rinnassaan hartaan läikähdyksen, kuten aina tehdessään jotain jonkun toisen hyväksi.

Markin vieressä istuva Jane Adler katsoo lumoutuneita matkustajia huvittuneena. Itse hän arvelee olleensa oikein sievä muutama vuoden parikymppisenä, niihin aikoihin kun tapasi Brucen, mutta mitään Veronican seksuaalisen vetoisuuden kaltaista hänellä ei ole koskaan ollut. Veronica näyttää juuri matkustajille, miten turvavyö kiinnitetään, ja Wall Street -heppu käyttäytyy kuin ei olisi koskaan kuullut turvavöistä – niiden toimintamekanismista puhumattakaan.

»Tässä lentokoneessa on useita hätäuloskäyntejä», Veronica kertoo heille. »Pyydämme teitä painamaan mieleen lähimmän hätäuloskäynnin sijainnin. Jos lentokone joudutaan evakuoimaan, lattian merkkivalot ohjaavat teidät hätäuloskäynneille. Ovi avataan kääntämällä kahvaa nuolen osoittamaan suuntaan. Jokaisen oven sisällä on ilmatäytteinen liukumäki, joka voidaan myös irrottaa käytettäväksi pelastuslauttana.»

Jane tietää, että jossain hänen takanaan hänen miehensä on jo kartoittanut uloskäyntien sijainnit ja valinnut, mille niistä aikoo opastaa pojat mahdollisessa hätätilanteessa. Hän myös aistii Brucen väheksyvän mulkaisun kohdassa, jossa mainitaan ilmatäytteiset liukumäet. Bruce näkee maailman numeroiden kautta ja arvioi niiden avulla väitteiden todenperäisyyttä, ja tilastollisesti kukaan ei koskaan ole selvinnyt lento-onnettomuudesta käyttämällä ilmatäytteistä liukumäkeä. Ne ovat vain satua, jonka tarkoituksena on antaa matkustajille valheellinen hallinnan tunne. Bruce ei saduista perusta, mutta useimmat ihmiset näyttävät pitävän niistä.

»LENTOTURMASSA 191 KUOLONUHRIA, VAIN YKSI LÖYTYI ELOSSA.»

Kaksitoistavuotias Edward Adler nousee eräänä kesäisenä aamuna lentokoneeseen isoveljensä ja vanhempiensa kanssa. Trinity Airlinesin lento 2977 ei koskaan pääse määränpäähensä. Kone putoaa, ja Edward on ainoa, joka jää eloon. Onnettomuuden jälkeen kaikki haluavat osansa ihmepojasta, jonka ruumis ja sydän ovat särkyneet. Ärhäkkä mutta kultainen naapurintyttö Shay rinnallaan Edward joutuu kohtaamaan perimmäisen, julmankauniin kysymyksen: miten löytää merkitys elämälle, kun pahin on jo tapahtunut?

»Loistava... oivaltava ja koskettava
osoitus ihmisielen lannistumattomuudesta.»

PEOPLE

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-51224-1